

3) วรรณกรรมก่อนโรแมนติก (Pre-Romanticism)

ศตวรรษที่ 18 เป็นยุคที่วรรณกรรมยุโรปเข้าสู่สมัยที่เรียกว่าก่อนโรแมนติกหรือ Pre-Romanticism ทั้งนี้เพราะกวีผู้มีอารมณ์ละเอียดละไมได้รู้สึกต่อต้านวรรณกรรมที่รักษารูปแบบของกรีกโรมันหรือที่เรียกว่า Classicism ความรู้สึกต่อต้าน Classicism ของพวก Pre-Romanticism นั้นได้ขยายลงไปทั่วยุโรป โดยมีอังกฤษเป็นผู้นำ⁽¹⁾ อังกฤษเป็นบ่อเกิดของความบังดาลใจ (inspiration) และความกระตือรือร้นที่จะปลดแอก classic ของฝรั่งเศส กวีอังกฤษนิยมความรู้สึกนึกคิดของเยอรมันในแง่ romantic และได้วิพากษ์วิจารณ์เสียดสีฝรั่งเศสเป็นอันมาก เป็นผลให้นักเขียนฝรั่งเศสหันมาพิจารณาค้นหาความเป็นตัวของตัวเอง ถอยห่างจากกรีกโรมัน และหยิบบกความเป็นชาติฝรั่งเศสมาใช้ ในการแต่งวรรณกรรม

ประเทศอังกฤษกลายเป็นกรุงเมกกะแห่งวิชาการซึ่งนักเขียนนานาชาติหลั่งไหลมาแสวงหาความรู้และมาพบนักเขียนก่อนโรแมนติก (pre-romanticists) นักเขียนนานาชาติเหล่านั้นได้แก่ชาติฝรั่งเศส เช่น Destouches, Prévost, Buffon, Montesquieu, Voltaire, Diderot, และ Chénier จากสวิสเซอร์แลนด์ ได้แก่ Muralt, Haller และ Rousseau จากเยอรมันได้แก่ Seume, Lichtenberg, Borcke (ซึ่งเขียนบทวิจารณ์บทละครอังกฤษที่แพร่หลายมาก

(1) เล่มเดียวกัน หน้า 199

และเป็นนักการทูตด้วย) จากฮอลแลนด์ได้แก่ Van Effen จากอิตาลีได้แก่ Rolli, Conti, Baretti, Foscolo จากสเปนได้แก่ Leandro de Moratin เป็นต้น ในบรรดาวรรณกรรมที่น่าสนใจที่สุดสำหรับนักวรรณกรรมคดีเปรียบเทียบก็คืองานของ Voltaire ชื่อว่า *Lettres philosophiques ou Lettres anglaises* (จดหมายแห่งปรัชญา หรือจดหมายอังกฤษ, 1734) อีกชิ้นหนึ่งที่น่าสนใจคือ “จดหมายของคนฝรั่งเศสเกี่ยวกับรัฐบาล การเมือง ขนบธรรมเนียมอังกฤษและฝรั่งเศส” ยาว 3 เล่ม แต่งโดย J.B. Leblanc ในปี 1745

Shakespeare (1564—1616) ในสมัย Neo—Classicism กวีอังกฤษผู้นี้ไม่ค่อยได้รับความนิยมเท่าไรนักแม้ในประเทศอังกฤษเองก็เช่นกัน ดังจะเห็นว่า Dryden ได้ต่อต้าน Shakespeare ในงานเขียนที่ชื่อว่า *Essay on Dramatic Poesy* (1668) และใน *All for Love* (1678) ได้มีการประกาศว่างานของ Shakespeare ไม่ได้คิดแต่งขึ้นเอง แต่ได้นำเรื่องราวและอื่น ๆ มาจากกรีกโรมัน เช่นเรื่อง *Antony and Cleopatra*, *The Tempest*, และ *Julius Caesar* นอกจากนั้นก็ยังมีนักวิจารณ์อื่น ๆ อีกหลายคนที่ไม่ผู้จะซาบซึ้งในงานของ Shakespeare เช่น Thomas Rymer (เขียนไว้ใน *Tragedies of the Last Age Considered*, 1678) รวมทั้ง Pope และ Dr. Johnson ด้วย ครั้นต่อมาในปี 1711 คนอังกฤษก็เริ่มมองเห็นคุณค่าของงานของ Shakespeare เริ่มด้วย Addison ในงานเขียนชื่อว่า *Spectator* (1711) ต่อด้วย Dennis ในเรื่อง *Essay on the Genius and Writings of Shakespeare* (1712) และอื่น ๆ อีกมากมาย

ในฮอลแลนด์ รวมทั้งประเทศแถบสแกนดิเนเวียอื่น ๆ และเยอรมันได้เริ่มรู้จัก Shakespeare หลังปี 1600 งานชิ้นแรก ๆ ที่รู้จักกันเป็นพวกบทละคร

หัตสนาฏกรรม คือ Titus Andronicus, Hamlet และ King Lear ซึ่งต่อมา
ได้แพร่หลายออกไปอย่างรวดเร็ว ในหมู่ประชาชนทั่วไป

งานของ Shakespeare เติบโตหลายในประเทศภาคพื้นยุโรปเมื่อเริ่มมี
การแปลงานชิ้นแรกของเขาในศตวรรษที่ 18 เริ่มด้วย Borcke ซึ่งแปล
Julius Caesar เป็นคำประพันธ์ประเภท Alexandrine metre ในปี 1741
ถึงแม้จะถูกโจมตีบ้าง แต่ก็ยังแพร่หลายออกไปอย่างกว้างขวางในปี 1757 เรื่อง
Romeo and Juliet ได้มีผู้นำไปเขียนเป็นกลอนเปล่า (blank-verse) ดีพิมพ์
ที่เมือง Basel นอกจากนี้ก็มีผู้นำเค้าโครงเรื่องบทละครทั้งโศกนาฏกรรมไป
แต่งใหม่บ้าง ตัดแปลงบ้าง และลอกเลียนบ้างทั่วยุโรป ความนิยม Shakespeare
ได้กระพือโหมอย่างรุนแรง และยั่งยืนไปจนถึงสมัยของนักเขียนประเภทสม-
จริง (The Age of Realism) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศเยอรมัน

ในฝรั่งเศสชื่อของ Shakespeare เติบโตเข้าหูคนฝรั่งเศสในศตวรรษ
ที่ 17 เริ่มด้วย Voltaire ซึ่งกล่าวถึง Shakespeare ไว้ในงานเขียนชื่อว่า
Lettres philosophiques ดังกล่าวแล้ว Voltaire ได้ขอยืมเรื่อง Julius Caesar
ของ Shakespeare มาเขียนในงานของเขาสองชิ้นที่ชื่อว่า Brutus (1731)
และที่ชื่อว่า La Mort de César (1736) และยืมเรื่อง Othello มาเขียน
เรื่อง Zaïre (1732) ด้วย ต่อมาบทละครของ Shakespeare ก็มีผู้นำมาแสดง
ให้ประชาชนทั่วไปได้ชมที่ปารีส ปรากฏว่าคนฝรั่งเศสชื่นชมนิยมบทละคร
ของกวีอังกฤษผู้นี้มาก ดังนั้นการแปลบทละครของ Shakespeare จึงเกิดขึ้น
อย่างรวดเร็วและมีการตีพิมพ์ฉบับแปลหลายสิบเล่ม

ในอเมริกา ชื่อเสียงของ Shakespeare แพร่หลายอยู่ในเมืองใหญ่ ๆ
ซึ่งผู้คนนิยมดูละคร เช่นที่ Charleston, Williamsburg และ New York
ส่วนใน Boston ผู้ที่นิยมชื่อเสียงของ Shakespeare ได้แก่พวก Puritans และ

ใน Philadelphia ก็ได้แก่พวก Quakers ในแถบ Middle West บทละครที่ประชาชนนิยมมากที่สุดได้แก่ Richard III, Macbeth และ Julius Caesar

John Milton (1608—1674) มีชื่อเสียงและอิทธิพลน้อยกว่า Shakespeare และไม่ได้รับความนิยมจากคนในสมัยเดียวกันเหมือนกัน เพิ่งจะได้รับความนิยมยกย่องเป็นอันมากจากนักเขียนสมัย Pre-Romanticism ในศตวรรษที่ 18 อย่างไรก็ตามวรรณกรรมเรื่อง *Paradise Lost* (1667) ของ Milton นั้น Dryden ได้นำไปดัดแปลงเป็นบทอุปรากรให้ชื่อใหม่ว่า *The State of Innocence* (1677) และ Addison ได้สรรเสริญถึงความยิ่งใหญ่ของ Milton ไว้ในงานเขียนของเขาชื่อว่า *Spectator* เรื่อง *Paradise Lost* นี้แปลเป็นภาษาเยอรมันในปี 1726 และพิมพ์แล้วพิมพ์อีกต่อเนื่องกันถึง 5 ครั้ง มีนักเขียนเยอรมันบางคนได้ใช้เค้าโครงเรื่องนี้ไปผลิตวรรณกรรมชิ้นใหญ่อื่น ๆ อีกหลายฉบับ

ในฝรั่งเศส ก็ Voltaire อีกเช่นกันที่เริ่มนำ Milton มากล่าวถึงในเรื่อง *Essay on Epic Poetry* ในปี 1727 Mirabeau นักเขียนก่อนสมัยปฏิวัติ ได้อ้างถึง Milton ในการเรียกร้องเสรีภาพในการพิมพ์ตามแบบอังกฤษ ในงานที่ชื่อว่า *Sur la Liberté de la presse, imité de l'anglais de Milton* (1788) “เกี่ยวกับเสรีภาพในการพิมพ์ ตามแบบ Milton แห่งอังกฤษ” ชื่อเสียงของ Milton กระตุ้นให้เกิดความเคลื่อนไหวอย่างรวดเร็ว และรุนแรง ในวงการเขียนและการพิมพ์ Delille ได้แปล *Paradise Lost* ในปี 1804 โดยแต่งเป็นบทประพันธ์ที่สวยงามประณีต มีนักเขียนฝรั่งเศสหลายคนอุทิศเวลาตลอดชีวิตเพื่อศึกษาและแปลงานของ Milton และงานทางศาสนาคริสต์อื่น ๆ Milton ได้มีบทบาทสำคัญในสร้างสรรค์เสรีภาพในวงวรรณกรรมฝรั่งเศสในสมัยปฏิวัติ ปี 1789

นวนิยายในสมัยก่อนโรแมนติก

(Pre-romanticism)

โดยเหตุที่นวนิยายคลาสสิกใหม่ (neo-classicism) มักจะกล่าวถึงชนชั้นสูงในสังคม ดังนั้นนวนิยายในสมัย Pre-romanticism ซึ่งต่อต้าน neo-classicism จึงเลียงไปกล่าวถึงสามัญชนหรือชนชั้นกลาง (bourgeoisie) ซึ่งอันที่จริงก็เริ่มมาแล้วตั้งแต่สมัยกลาง (Middle-Ages) แต่ที่เห็นได้ชัดที่สุดก็คือในนวนิยายอังกฤษนับตั้งแต่ Defoe ไปจนถึง Fielding, Richardson และ Smollet นักเขียนที่กล่าวชื่อแล้วทั้งหมดนี้มีบทบาทสำคัญมากที่ก่อให้เกิดการเขียนแบบสมจริงหรือ Realism ในทัศนะที่ใหม่ของนักเขียนประเภท Pre-romantic หรือก่อนโรแมนติก

นวนิยาย Pre-romantic ที่มีอิทธิพลต่อนักเขียนชาติอื่น ๆ อย่างเห็นได้ชัดก็คือ เรื่อง Robinson Crusoe (1719) ของ Daniel Defoe ซึ่งแสดงให้เห็นความพยายามทำงานด้วยมือ และจิตใจที่เป็นคริสเตียน วาดภาพให้เห็นอารยธรรมในแง่มุมที่แท้จริงของยุโรป และเผยให้เห็นความรู้สึกที่ต้องการหนีไปให้พ้นจากชีวิตที่ยุ่งยากไปสู่ความเป็นอยู่อย่างง่าย ๆ ไม่มีกังวลไม่มีห่วงใย อันที่จริงความเป็นอยู่แบบ Robinson นี้ นักเขียนเยอรมันผู้หนึ่งได้เคยกล่าวถึงมาก่อนแล้วราว 50 ปี เช่นในงานเรื่อง Simplicissimus ของ Grimmelshausen (1670) แต่โลกก็ไม่ค่อยรู้จักเท่าที่งานของ Defoe ดังกล่าวแล้ว ทั้งนี้เพราะมีผู้แปลงานของ Defoe เป็นภาษาต่าง ๆ ในยุโรปอย่างแพร่หลาย การแต่งวรรณกรรมโดยใช้เค้าโครงเรื่องเกี่ยวกับการผจญภัยและเรื่องในท้องถิ่นแปลกๆ (exoticism) ประกอบด้วยความฝันเกี่ยวกับโลกอันแสนสุขในอุดมคติ รวมทั้งชีวิตของสามัญชนนั้นแพร่หลายในเยอรมันและในฝรั่งเศสมากที่สุด งานชิ้นเอกดังกล่าวได้แก่ Paul et Virginie (1787) เขียนโดย Bernardin de Saint-Pierre ซึ่งเห็นได้ชัดว่าเอาอย่าง Defoe แต่ให้อารมณ์ที่เศร้าชวนสงสาร และ

ให้ภาพของสังคมที่บริสุทธิ์ ซึ่งตรงข้ามกับสังคมฝรั่งเศสที่เฟื่องฟูในสมัยนั้น งานของ Defoe มีผลกระทบกระเทือนต่อการเขียนของนักเขียนหลายชาติ โดยเฉพาะงานเขียนประเภท State-novels หรือนวนิยายที่เกี่ยวกับรัฐหรือการเมือง นับว่าเป็นวรรณกรรมอังกฤษที่มีอิทธิพลสูงชิ้นหนึ่งต่อยุโรปในศตวรรษที่ 18 นี้

งานของ Samuel Richardson (1689—1761) ได้รับความสำเร็จอย่างกว้างขวาง ทั้งนี้เพราะประกอบด้วยความรู้สึกที่อ่อนโยนและสมเหตุสมผลและสมจริง งานของ Richardson มีความสำคัญมากเพราะได้เป็นบ่อเกิดแห่งแนวนิยมของนักเขียนสมัยเดียวกัน พวกมันแต่งตามราวกับเป็นประเพณีนิยมของวงการนวนิยาย Richardson ได้เริ่มประเพณีนิยมนี้ด้วย นวนิยายเรื่อง Pamela หรือ Virtue Rewarded (1740) โดยใช้สำนวนร้อยแก้วที่มีเสน่ห์ยิ่ง เนื้อเรื่องก็สร้างความพิศมัยใจ เพราะนางเอกเกิดในตระกูลต่ำ แต่มีชื่อเสียงตั้งขึ้นในวงสังคมชั้นสูง กลายเป็นสุภาพสตรีสูงเกียรติ ซึ่งมีความรู้สึกที่มั่นคงแน่นนอนยิ่งกว่าความรู้ในแง่ที่ผิดศีลธรรม Rousseau ได้ใช้ theme อย่างเดียวกันนี้ในเรื่อง Julie ou la Nouvelle Héloïse (1762) และ Goethe ในเรื่อง Die Leiden des jungen Werthers (The Sufferings of Werther, 1774) เป็นต้น

เรื่องเล่าที่เรียกร่อนน้ำตา ซึ่ง Richardson ได้สร้างขึ้นด้วยความสำเร็จที่ยิ่งใหญ่คือเรื่องความตายของ Clarissa Harlowe (1748) ซึ่ง Lessing ได้นำไปแต่งตามในบทละครเรื่อง Miss Sara Sampson (1755)

นักนวนิยายอังกฤษที่มีอิทธิพลต่อนักเขียนต่างชาตินักผู้หนึ่งคือ Henry Fielding เป็นนักเขียนที่ยิ่งใหญ่มากในทาง realism งานที่ยิ่งใหญ่ที่สุดของ

เขาคือ Joseph Andrews (1740) และ Tom Jones (1742) ซึ่งยิ่งใหญ่กว่า Richardson กวีเยอรมัน Goethe ได้แสดงความนิยมในเทคนิคการเขียนของ Fielding เป็นอันมาก และนักเขียนในสมัย pre-romanticism นี้ต่างก็พากันใช้เทคนิคของ Fielding ด้วยความชื่นชม

นักเขียนนวนิยายอังกฤษที่มีอิทธิพลต่อต่างชาติยังมีอีกหลายคนเช่น Oliver Goldsmith (Vicar of Wakefield, 1766 ได้แสดงความรู้สึกอย่างสมเหตุสมผล และ Goethe ได้ยกย่องมาก) Lawrence Sterne (งานที่มีอิทธิพลมากได้แก่ Tristram Shandy 1766 และ Sentimental Journey 1768) นับได้ว่าอังกฤษมีบทบาทมากในการแตงนวนิยาย Pre-romantic ของยุโรป